

Sygn. akt VI ACa 1128/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 listopada 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SA – Krzysztof Tucharz

Sędzia SA – Grażyna Kramarska

Sędzia SA – Jolanta Pyźlak (spr.)

Protokolant: – sekretarz sądowy Paulina Czajka

po rozpoznaniu w dniu 15 listopada 2017 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa J. J.

przeciwko A. J. (1), M. K. i P. C.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 27 października 2015 r.

sygn. akt III C 765/14

oddala apelację.

VI ACa 1128/ 16

UZASADNIENIE

J. J. wystąpił o zasądzenie od pozwanych A. J. (1), M. K. i P. C. na jego rzecz kwot po 80 000 zł tytułem zadośćuczynienia, jak również obciążenie pozwanych kosztami procesu.

Pozwani wnosili o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu.

Wyrokiem z dnia 27 października 2015 r. sygn. akt III C 765/14 Sąd Okręgowy w Warszawie:

1. oddalił powództwo w całości;
2. oddalił roszczenie pozwanych o zasądzenie od powoda na ich rzecz zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,
3. odstąpił od obciążania powoda kosztami sądowymi, które to koszty przejął na rachunek Skarbu Państwa

Swoje rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł na następujących ustaleniach faktycznych i ich ocenie prawnej:

Pozwany M. K. został wyznaczony pełnomocnikiem powoda z urzędu w sprawie złożenia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 16 maja 2012 roku w W. w sprawie I ACa

1232/11. Pozwany zawiadomił powoda, że nie widzi podstaw do wniesienia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku.

Pozwany P. C. został ustanowiony pełnomocnikiem dla J. J. w sprawie skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia w sprawie I ACa 1320/11 - wyroku Sądu Apelacyjnego w W.z dnia 21 czerwca 2012 roku. Pełnomocnik dokonał analizy akt sprawy, w wyniku której doszedł do przekonania że brak jest podstaw do sporządzenia skargi, co skutkowało przygotowaniem przez niego opinii w sprawie braku postaw do wniesienia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Pozwany poinformował o powyższym powoda, wskazując także na brak możliwości i konieczności spotkania w celu ustalenia szczegółowych kwestii związanych z przygotowaniem przedmiotowej opinii. Jako przyczyny braku konieczności i możliwości spotkania pełnomocnik wskazał znaczną odległość pomiędzy miejscem jego pobytu (Areszt Śledczy w W.) oraz miejscem świadczenia przez pełnomocnika pomocy prawnej (W.), konieczności niezwłocznego sporządzenia przedmiotowej opinii, konieczność przygotowania opinii na podstawie dokumentacji zgromadzonej w aktach sprawy (badanie niezgodności z prawem orzeczenia, a nie niezadowolenia strony z orzeczenia sądowego). O sporządzeniu w/w opinii pełnomocnik poinformował również Sąd Apelacyjny w W. oraz Okręgową Izbę Radców Prawnych w W..

Pozwany A. J. (1) działał jako pełnomocnik wyznaczony z urzędu dla powoda J. J. przez Okręgową Radę Adwokacką w W. w sprawach o sygn. akt I ACa 1232/11, I ACa 1311/11, I ACo 32/12 zawisłych przed Sądem Apelacyjnym w W.. Po dokonaniu analizy akt poszczególnych spraw pozwany w dniu 21 sierpnia 2012 roku zawiadomił Sąd Apelacyjny w W.o tym, że w sprawie toczącej się pod sygnaturą I ACa 1232/11 nie stwierdził podstaw do wniesienia skargi kasacyjnej, skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia oraz skargi o wznowienie postępowania. Także w sprawie objętej sygnaturą akt I ACa 1311/11 nie stwierdził podstaw do wniesienia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, skargi kasacyjnej oraz skargi o wznowienie postępowania. W sprawie objętej sygnaturą akt I ACo 32/12 nie stwierdził podstaw do wniesienia skargi na przewlekłość postępowania na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 czerwca 2004 roku o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki. Do przedmiotowych zawiadomień załączone zostały opinie. Jednocześnie pismem z dnia 21 sierpnia 2012 roku o powyższym pełnomocnik zawiadomił także J. J. załączając także opinie sporządzone przez niego w/w sprawach. Podobnie, pismem z dnia 21 sierpnia 2012 roku pozwany zawiadomił także Okręgową Radę Adwokacką w W..

Powód wniósł skargę na adw. A. J. (1) do Okręgowej Rady Adwokackiej. W odpowiedzi na powyższe pismem za dnia 27 września 2012 roku ORA w W. poinformowała powoda, że po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego nie stwierdziła uchybień w działaniach adwokata A. J. (2). W dniu 19 grudnia 2012 roku Rzecznik Dyscyplinarny Okręgowej Rady Adwokackiej w W. wydał postanowienie o odmowie wszczęcia dochodzenia dyscyplinarnego w stosunku do pozwanego A. J. (1). Postanowienie to zostało utrzymane w mocy postanowieniem Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w W. z dnia 16 lutego 2013 roku.

Powyższy stan faktyczny został ustalony przez Sąd Okręgowy w oparciu o dowody z dokumentów, które nie budziły wątpliwości i nie były kwestionowane przez stronę przeciwną. Sąd ten wskazał także, iż powód odmówił uczestniczenia w czynnościach przed Sądem Rejonowym w W., gdzie miał być przesłuchany w charakterze strony, w związku z tym zachowaniem powoda Sąd pominął dowód z przesłuchania powoda w charakterze strony.

Sąd Okręgowy uznał, iż powództwo jest bezzasadne i podlega oddaleniu w całości. Wskazał, iż zgodnie z treścią art. 23 k.c. dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. Natomiast zgodnie z art. 24 k.c. ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne, może również żądać zadośćuczynienia pieniężnego, a w przypadku szkody majątkowej. Na temat bezprawności działania Sąd Najwyższy wypowiedział się w orzeczeniu z dnia 19 października 1989 roku w sprawie IICR 419/89 (OSP 11-12/90, poz. 377) wyjaśniając, że za bezprawne uważa się każde działanie naruszające dobro osobiste, jeżeli nie zachodzi żadna ze szczególnych

okoliczności usprawiedliwiających je. Okoliczności na podstawie których następuje wyłączenie bezprawności naruszenia dóbr osobistych to: działanie w ramach porządku prawnego m.in. działanie dozwolone przez obowiązujące przepisy prawa. W art. 24 § 1 k.c. ustawodawca wprowadził domniemanie bezprawności i że to pozwany w procesie o ochronę dóbr osobistych ma obowiązek wykazania istnienia okoliczności usprawiedliwiających to działanie, a więc wyłączających bezprawność.

Powód w niniejszej sprawie wskazał, iż jego zdaniem pozwani naruszyli jego dobra osobiste, ponieważ jako ustanowieni pełnomocnicy z urzędu dla powoda, nie spotkając się z nim, sporządzili opinie prawne o braku podstaw prawnych do złożenia skarg, przez co takim zachowaniem, naruszyli zasady etyki radcy prawnego i adwokata. Zdaniem powoda taka postawa pełnomocników była nierzetelna i naruszała przepisy prawa powszechnie obowiązującego, pozbawiając powoda prawa do obrony. Ponadto był to wyraz braku szacunku w stosunku do powoda, co naruszało jego dobra osobiste.

Sąd I instancji wskazał, iż jak wynika z treści art. 23 k.c. katalog dóbr osobistych podlegających ochronie prawnej jest bardzo szeroki, szczególnie biorąc pod uwagę fakt, iż nie jest to katalog zamknięty. Jednakże przy ocenie naruszenia czci jak i innych dóbr osobistych należy mieć na uwadze obiektywną ocenę danego zachowania, a nie tylko subiektywne odczucia osobą żądającej ochrony. Niniejszy pogląd jest utrwalony zarówno w doktrynie jak i w orzecznictwie, Sąd Najwyższy orzekł w sprawie o sygn. III CKN 33/97 (OSNC 1997/6-7/93) „Ocena, czy nastąpiło naruszenie dobra osobistego, jakim jest stan uczuć, godność osobista i nietykalność cielesna (art. 24 § 1 k.c.), nie może być dokonana według miary indywidualnej wrażliwości zainteresowanego (ocena subiektywna)”. Kierując się powyższymi kryteriami Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, iż trudno uznać w niniejszej sprawie, iż działanie pozwanych jako pełnomocników z urzędu ustanowionych dla powoda, którzy sporządzili opinie prawne o braku podstaw do wniesienia skarg w poszczególnych sprawach, narusza dobra osobiste powoda.

Obowiązki pełnomocnika z urzędu w postępowaniu kasacyjnym reguluje art. 118 § 5 k.p.c. zgodnie z którym w przypadku niestwierdzenia podstaw do wniesienia skargi, pełnomocnik jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić na piśmie o tym stronę oraz sąd, nie później niż w terminie dwóch tygodni od dnia zawiadomienia go o wyznaczeniu. Do zawiadomienia dołącza sporządzoną przez siebie opinię o braku podstaw do wniesienia skargi.

Pozwani w ustawowym terminie sporządzili opinię o braku podstaw do wniesienia skarg, w których dokonali analizy stanu faktycznego oraz relewantnych przepisów. Następnie opinie te przesłane zostały przez pełnomocników zarówno do Sądów, jak i do powoda, a nawet do ORA i OIRP. Fakt, iż powód nie zgadza się z ww. opiniami przygotowanymi przez ustanowionych dla niego pełnomocników nie jest wystarczający, aby uznać, że ich działanie było nieprawidłowe. W ocenie Sądu Okręgowego pozwani wypełnili spoczywające na nich obowiązki z art. 118 § 5 k.p.c. Tak też uznał Rzecznik Dyscyplinarny Okręgowej Rady Adwokackiej w W., który w dniu 19 grudnia 2012 roku wydał postanowienie o odmowie wszczęcia dochodzenia dyscyplinarnego w stosunku do pozwanego adwokata A. J. (2), które następnie zostało utrzymane w mocy postanowieniem Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w W. z dnia 16 lutego 2013 roku. W ocenie Sądu I Instancji, należy także zgodzić się z twierdzeniami pozwanych, iż na takim etapie postępowania bezpośredni kontakt z powodem nie był z ich strony konieczny. Ponadto Sąd Okręgowy uznał, iż przedmiotowe opinie prawne sporządzone zostały na podstawie obowiązujących przepisów prawnych i z zachowaniem należytej staranności. Ponadto zdaniem tego Sądu nie można doszukać się, ani w treści tych opinii, czy też w samych działaniach pozwanych, aby naruszyli oni jakiegokolwiek dobra osobiste powoda.

Powód podnosi w pozwie iż pozwani wyrazili się brakiem szacunku nie spełniając prośby o spotkanie. Powód nie precyzuje jak brak szacunku miał się objawić, oprócz braku osobistego spotkania. Powyższe w żadnej mierze nie może skutkować przyjęciem naruszenia dóbr osobistych powoda. W ocenie Sądu Okręgowego - nie można uznać, że brak osobistego spotkania jest objawem braku szacunku albo w inny sposób narusza dobra osobiste powoda.

Zgodnie art. 118 § 1 k.p.c. ustanowienie adwokata lub radcy prawnego przez sąd jest równoznaczne z udzieleniem pełnomocnictwa procesowego, zaś pomiędzy stroną a pełnomocnikiem z urzędu nawiązuje się stosunek prawny kontraktowy zlecenia (art. 734 k.c.), w związku z czym do okoliczności związanych z nieprawidłowym wykonywaniem

zlecenia przez pełnomocnika z urzędu, będą miały zastosowanie przepisy o odpowiedzialności kontraktowej z art. 471 k.c.

Zgodnie z treścią art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Zdaniem Sądu Okręgowego, powód nie tylko nie wykazał naruszenia swoich dóbr osobistych przez pozwanych, ale także nie udowodnił, iż pozwani nie wykonali lub nienależycie wykonali swoje zobowiązanie odmawiając sporządzenia skarg oraz nie wykazał szkody jaką z tego tytułu poniósł, co skutkowało oddaleniem powództwa również na tej podstawie.

O kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 102 k.p.c.

Od powyższego wyroku apelację wniósł powód, zaskarżając wyrok w całości i podnosząc zarzuty naruszenia prawa materialnego i procesowego, w tym:

- nieważność postępowania, gdyż nie miał możliwości brania udziału w procesie i nie przyznawano mu pełnomocnika z urzędu.;
- oparcie ustaleń faktycznych na odpowiedzi na pozew i pominięcie materiału dowodowego w postaci w postaci akt sprawy, dokumentacji medycznej powoda i opinii biegłych, co stanowi naruszenie prawa powoda do obrony;
- przedwczesne i niezrozumiałe obciążenie powoda kosztami procesu, brak rozważenia art. 102 k.p.c.

W konsekwencji powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa w całości, ewentualnie uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Pozwany A. J. (1) wniósł o oddalenie apelacji. Pozostali pozwani nie zajęli stanowiska w sprawie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Sąd Apelacyjny w całości podziela ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Okręgowy i przyjmuje je za własne. Podziela również ocenę prawną dokonaną przez Sąd Okręgowy.

Nietrafny jest przede wszystkim zarzut nieważności postępowania. Nie doszło do pozbawienia powoda możliwości obrony jego praw na skutek zaniechania doprowadzenia go na rozprawę, na której zapadł zaskarżony wyrok oraz nieuwzględnienia jego wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu. Pozbawienie strony możliwości obrony jej praw w rozumieniu art. 379 pkt 5 k.p.c. ma miejsce wtedy, gdy z powodu wadliwości procesowych Sądu lub strony przeciwnej, będących skutkiem naruszenia konkretnych przepisów Kodeksu postępowania cywilnego, strona nie mogła brać i nie brała udziału w postępowaniu lub jego istotnej części (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 1974 r., II CR 155/74; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 marca 1998 r., III CKN 34/98 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2002 r., V CKN 1057/00.). Sytuacja taka nie zaistniała jednak w rozpoznawanej sprawie. Kodeks postępowania cywilnego nie przewiduje obowiązku doprowadzania pozbawionych wolności stron na poszczególne rozprawy, na co wskazuje chociażby art. 327 § 2 k.p.c. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 10 września 2009 r., I ACa 573/09). Obecność strony na rozprawie w postępowaniu cywilnym ma jedynie charakter fakultatywny i nie ma charakteru bezwzględny, Sąd zarządza doprowadzenie strony pozbawionej wolności na rozprawę tylko wtedy, gdy uzna za konieczny jej osobisty udział w rozprawie, w szczególności gdy zachodzi potrzeba przesłuchania stron. W niniejszej sprawie Sąd Okręgowy dopuścił dowód z przesłuchania stron i zlecił przeprowadzenie dowodu z przesłuchania powoda w trybie pomocy sądowej, jednak powód odmówił stawienia się w sądzie, w związku z czym dowód z przesłuchania stron został pominięty. W tej sytuacji – na ostatniej rozprawie osobista obecność powoda nie była konieczna (por. art. 211 k.p.c.). Powód miał możliwość przedstawienia swojego stanowiska procesowego w sprawie w formie pisemnej, z czego korzystał, składając w toku postępowania pisma procesowe.

Także odmowa uwzględnienia przez sądy obu instancji wniosku strony o ustanowienie dla niej pełnomocnika z urzędu, zgodnie z ugruntowanym stanowiskiem w judykaturze Sądu Najwyższego, nie może być oceniana, jako powodująca nieważność postępowania z powodu pozbawienia strony możliwości obrony swych praw (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 16 lutego 1999 r., II UKN 418/98, z dnia 5 lipca 2000 r., I CKN 787/00 i z dnia 12 września 2007 r., I CSK 199/07 oraz postanowienia Sądu Najwyższego z 14 stycznia 2009 r., IV CZ 106/08 i z dnia 3 sierpnia 2012 r., I CSK 106/12). W sytuacji, gdy strona swoim zachowaniem wykazuje wystarczającą znajomość reguł, według których toczy się postępowanie sądowe, odmowa ustanowienia fachowego pełnomocnika nie może być oceniona jako prowadząca do nieważności postępowania, z uwagi na pozbawienie strony możliwości obrony swych praw. Samo złożenie przez stronę wniosku o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego nie obliguje sądu do jego uwzględnienia, nawet w sytuacji gdy strona jest pozbawiona wolności. Wniosek taki podlega uwzględnieniu wówczas, jeżeli w ocenie sądu udział profesjonalnego pełnomocnika procesowego jest potrzebny (art. 117 § 1 k.p.c.). Sytuacja taka zachodzi wtedy, gdy nieporadność strony prowadzi do tego, że przy faktycznym lub prawnym skomplikowaniu sprawy nie jest ona w stanie wykorzystać prawnych możliwości prawidłowego jej prowadzenia.

W niniejszej sprawie taka sytuacja nie zachodzi. Wprawdzie powód jest osobą pozbawioną wolności, a jego wniosek o przyznanie pełnomocnika z urzędu został oddalony, jednak należy wskazać, iż jak wynika z akt powód potrafi poprawnie precyzować i zgłaszać żądania, formułować wnioski dowodowe i inne wnioski związane z tokiem postępowania, składać środki zaskarżenia, a zatem nie jest osobą nieporadną. Był prawidłowo powiadomiony o terminie rozprawy, doręczono mu odpis odpowiedzi na pozew, doręczano mu odpisy wydanych orzeczeń na adres zakładu karnego wraz ze stosownymi pouczeniami, powód korzystał z prawa ich zaskarżania, a zatem brał udział w postępowaniu. Nie doszło do naruszenia przepisów procesowych, a strona nie została pozbawiona możliwości obrony swoich praw. Sytuacja opisana w art. 379 pkt 5 k.p.c. ma miejsce wówczas, gdy dochodzi do całkowitego pozbawienia możliwości obrony praw, a nie tylko do jej utrudnienia wskutek działania przez stronę bez pomocy fachowego pełnomocnika. Jako pozbawienie możliwości obrony praw nie może być uznane również oddalenie wniosków dowodowych strony.

Sąd Okręgowy wbrew zarzutom apelacji nie oparł swoich ustaleń wyłącznie na twierdzeniach pozwanych zawartych w odpowiedzi na pozew, ale na dokumentach złożonych do akt przez obydwie strony oraz niespornych twierdzeniach stron, np. co do faktu odmowy spotkania pełnomocnika z powodem czy faktu sporządzenia przez pozwanych opinii o niecelowości wniesienia środków zaskarżenia od prawomocnych orzeczeń w sprawach wskazanych przez powoda.

W niniejszej sprawie Sąd Okręgowy dopuścił dowód z przesłuchania stron, jednakże powód odmówił stawienia się do sądu i złożenia zeznań (k. 225 i 226). Zasadnie zatem następnie Sąd Okręgowy pominął ten dowód. Powód nie zgłaszał też wniosków dowodowych z dokumentacji medycznej ani opinii biegłych, a zatem zarzuty z tym związane są bezprzedmiotowe.

Nietrafny jest także zarzut pominięcia przez Sąd Okręgowy dowodów z dokumentów w postaci akt spraw sądowych, na które powoływał się powód w uzasadnieniu pozwu. Należy wskazać, iż judykatura zgodnie wskazuje, iż procedura cywilna nie przewiduje środka dowodowego w postaci akt sądowych. Dowód w sprawie mogą jedynie stanowić dokumenty znajdujące się w aktach sądowych. To na powodzie spoczywał ciężar wskazania dowodów na poparcie faktów, z których wywodził skutki prawne (art. 232 k.p.c.), a także ciężar udowodnienia tych faktów (art. 6 k.c.), w konsekwencji Sąd Okręgowy nie był zobowiązany do poszukiwania w miejsce powoda właściwych środków dowodowych, w szczególności nie był zobowiązany do ustalania, które z dokumentów wchodzących w skład akt sądowych powoływanych przez powoda w uzasadnieniu pozwu mogłyby być istotne dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Pozwani natomiast wnieśli o dopuszczenie dowodu z dokumentów załączonych do odpowiedzi na pozew, w tym odpisów dokumentów z akt spraw w których zostali ustanowieni jako pełnomocnicy powoda z urzędu i Sąd przeprowadził dowód zgodnie z ich wnioskiem. Powód natomiast nie sprecyzował z jakich innych dokumentów z tych akt wnosi o przeprowadzenie dowodu.

Przechodząc do oceny zastosowanych przepisów prawa materialnego należy podzielić pogląd Sądu Okręgowego, iż ustanowienie pełnomocnika z urzędu jest równoznaczne z udzieleniem pełnomocnictwa procesowego. Stosunek

prawny pełnomocnictwa procesowego jest unormowany w przepisach prawa procesowego w sposób wyczerpujący jako stosunek prawny samodzielny i niezależny od jego aspektu materialnoprawnego. Nie zmienia to faktu, że udzielenie pełnomocnictwa procesowego łączy się nieuchronnie z powstaniem materialnoprawnego zobowiązania pomiędzy mocodawcą i pełnomocnikiem, zwanego stosunkiem podstawowym. Stosunek podstawowy regulowany jest przepisami Kodeksu cywilnego o umowie zlecenia lub przepisem art. 750 k.c. o umowie o świadczenie usług, do której stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu. Ocena należytego wykonania zobowiązania wynikającego z umowy zlecenia czy umowy o świadczeniu usług dokonywana jest według przepisów o zobowiązaniach. Jednak powód wnosil o zasądzenie zadośćuczynienia, a nie odszkodowania z tytułu nienależytego wykonania zobowiązania. Możliwość zasądzenia zadośćuczynienia jest ograniczona do enumeratywnie wskazanych w przepisach przypadków (np. art. 445, 446, 448 k.c.). Co do zasady z tytułu niewykonania czy nienależytego wykonania zobowiązania nie przysługuje zadośćuczynienie.

Zadośćuczynienie może być natomiast zasądzone w przypadku zawinionego naruszenia dóbr osobistych (art. 448 k.c.). Powód zarzucał pozwanym brak szacunku do jego osoby. Szacunek to stosunek do osób lub rzeczy uważanych za wartościowe i godne uznania. W istocie zatem powodowi chodzi o naruszenie jego dobra osobistego jakim jest godność rozumiana jako oczekiwanie szacunku ze strony innych. Naruszenie dobra osobistego w rozumieniu art. 23 i 24 k.c. musi mieć charakter obiektywny; ocena, czy nastąpiło naruszenie dobra osobistego, nie może być dokonana według indywidualnej wrażliwości zainteresowanego, lecz obiektywnej reakcji społecznej. Z obiektywnego punktu widzenia - poinformowanie strony przez pełnomocnika o braku podstaw do sporządzenia skargi - nie narusza godności strony, podobnie odmowa spotkania ze stroną w sytuacji, gdy wniesienie skargi nie jest możliwe. Nie sposób przyjąć, aby brak osobistego kontaktu pozwanego z powodem mógł naruszyć jego dobra osobiste oraz wyrządzić mu jakąkolwiek krzywdę jako szkodę niemajątkową.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego w niniejszej sprawie nie doszło do naruszenia dóbr osobistych powoda i tym samym brak jest podstaw do zasądzenia zadośćuczynienia z tego tytułu. W świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie sposób też zarzucić pozwanym bezprawności zachowania jako pełnomocnikom powoda ustanowionym z urzędu. Powód nie wykazał zaistnienia przesłanek odpowiedzialności pozwanych z tytułu naruszenia dóbr osobistych, a także na jakiegokolwiek innej podstawie prawnej, w tym także art. 415 k.c. Tym samym należy uznać, iż Sąd I instancji nie naruszył również przepisów prawa materialnego.

Niezrozumiały i niezasadny okazał się także zarzut naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 102 k.p.c. przez jego niezastosowanie i obciążenie powoda kosztami procesu, bowiem Sąd I Instancji zastosował ten przepis i nie obciążył powoda kosztami procesu.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 385 k.p.c. Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji.